

351.88(4):336
RUM

162704
31.5.65
A
MP
M
Arch

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

PLEIN 23 - 's-GRAVENHAGE

Zijner Excellentie
de Minister-President,
Voorzitter van de
Raad van Ministers
te
's-Gravenhage

Directie/~~Afdeling~~ Integratie Europa

Datum: 26 mei 1965

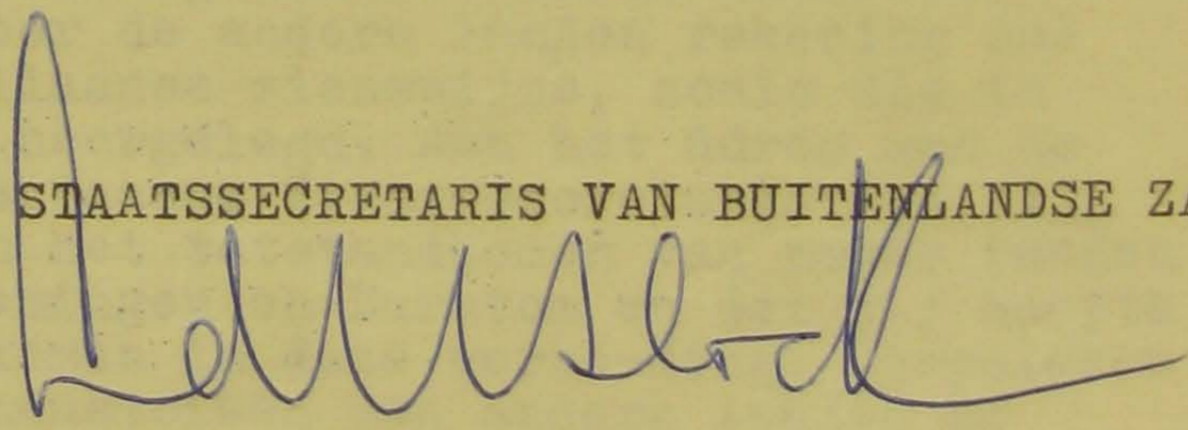
Onderwerp: Vergadering Raad van Ministers
EEG en EGA dd 13 en 14 mei 1965

Kenmerk: DIE-83547

TER INFORMATIE

Ik heb de eer U hiernevens ter informatie van de Ministerraad te doen toekomen een verslag van de vergadering van de Raden van Ministers van de Europese Economische Gemeenschap en van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, welke op 13 en 14 mei jl. te Brussel werd gehouden.

Spoedshalve is een exemplaar van dit verslag rechtstreeks aan de leden van Uw Raad toegezonden.

DE STAATSSECRETARIS VAN BUITENLANDSE ZAKEN,

G.N.V.-BRUSSEL

BIJeenKOMST RADEN VAN MINISTERS
(168e E.E.G. - 100e EURATOM)
GEHOUDEN OP 13 EN 14 MEI 1965

I. EURATOM.

1. Goedkeuring agenda (dok. 593/1/65).

De agenda werd zonder discussie aanvaard.

2. Aanpassing van het Tweede Vijfjarenprogramma (dok. 619/65).

Nadat de voorzitter had medegedeeld dat blijkens het verslag van het Comité van Permanent Vertegenwoordigers thans alle delegaties akkoord waren met het compromis dat door het Comité van Permanent Vertegenwoordigers was uitgewerkt, vroeg de Italiaanse delegatie het woord en verklaarde het volgende.

Italië betreurt het dat de Italiaanse voorstellen voor een gewijzigd compromis door de andere vijf landen niet werden aanvaard. Derhalve heeft de Italiaanse regering overwogen wat voor financiële consequenties een gebrek aan overeenstemming kon hebben voor de Gemeenschap. De Italiaanse regering was na uitvoerig beraad tot de conclusie gekomen dat het thans aan de Raad voorgelegde compromis uitoverwegingen van algemeen belang moest worden aanvaard, hoewel dit grote opofferingen voor Italië betekende. De Italiaanse regering hoopt dat snel zal worden begonnen met de opstelling van een Derde Onderzoekprogramma en dat daarbij door de andere landen rekening zal worden gehouden met de Italiaanse zienswijze, zoals die in verschillende memoranda is neergelegd. Aan het adres van de Commissie verklaarde de Italiaanse Staatssecretaris dat zijn land grote waarde hecht aan het totstandkomen van nauwe banden tussen de nationale ondernemingen en Euratom en dat hij hoopte dat er meer evenwicht zou komen in deze verhouding, vergeleken met die tussen nationale industrieën van andere landen en Euratom.

De voorzitter van de Euratom-Commissie verklaarde met aandacht naar de Italiaanse verklaring te hebben geluisterd, doch geen speciale opmerkingen te willen maken, waarvan de Commissie formeel akte nam. De voorzitter concludeerde dat ook de Raad akte nam van de verklaring van de Italiaanse

delegatie en het compromis, zoals neergelegd in het dokument, aanvaardde. Het Comité van Permanent Vertegenwoordigers werd opgedragen een en ander uit te werken in een formeel Raadsbesluit.

3. Diversen.

Geen.

II. GEMEENSCHAPPELIJKE VRAAGSTUKKEN.

1. Lijst van A-punten (dok. 594/65).

De lijst van A-punten werd goedgekeurd.

2. Groenten en fruit; wijziging Verordening no. 23 (dok. R/2/2/65 en R/495/65).

Het in dok. R/495/65 van 12 mei vervatte compromis, bevattende een procedure voor geval oplegging van de extraheffing tot moeilijkheden in het G.A.T.T. zou leiden, werd ook door het Italiaanse Raadslid aanvaard, waardoor het door de Raad aangenomen kon worden geacht.

Het Duitse Raadslid vroeg toen echter wat zou geschieden indien de Raad een Commissievoorstel tot handhaving van de heffing niet binnen de gestelde termijn zou goedkeuren. De Commissie verklaarde dat dan de heffing van rechtswege vervallen zou zijn. De Commissie immers heeft recht tot afschaffing, de Raad op voorstel van de Commissie tot handhaving. Is er voor dit laatste besluit niet de vereiste meerderheid, dan moet de heffing vervallen. In de meeste gevallen zal echter wel de Commissie kans zien de zaak in het G.A.T.T. te regelen of aanleiding de heffing zelf af te schaffen.

Deze interpretatie aanvaardde de Italiaanse minister echter niet. De Commissie mag de heffing alleen afschaffen als objectieve gegevens daartoe reden geven, niet omdat ze moeilijkheden in het G.A.T.T. ontmoet. Dat kan alleen de Raad, maar dan niet stilzwijgend. Als de Raad zich binnen 1 maand, of liever 2 maanden, aldus de Italiaanse minister, niet uitsprak, mocht er niets veranderen en moest de heffing blijven bestaan.

Hierop ontstond zich een lange en verwarde discussie, die pas een einde nam nadat President Hallstein erop had gewezen dat dit geval zich niet kon voordoen. Indien de Commissie in de omstandigheden, voorzien in de compromistekst, een voorstel tot handhaving van de heffing doet, is de Raad verplicht een besluit te nemen binnen een maand. Komt dit besluit niet tot

stand, dan moet de heffing vervallen, daar de Commissie immers niet meer bevoegd is.

Hierbij legde de heer Matarella zich tenslotte neer, waarna de compromistekst definitief werd aangenomen, nadat nog "binnen een maand" gewijzigd was in "zo spoedig mogelijk en in ieder geval binnen een maand".

De gewijzigde verordening treedt 30 juni in werking, zulks om de Commissie in staat te stellen de uitvoeringsregels tijdig uit te vaardigen.

3. Multilaterale onderhandelingen in het kader van het G.A.T.T.

- Schema voor wereldwijde granenovereenkomst, door E.E.G. aan te bieden in Kennedy-ronde.

De behandeling van dit onderwerp in de Raad geschiedde in twee fasen. Op 13 mei zetten de ministers en de Commissie hun standpunten uiteen aan de hand van de dokumenten S/430/64 en S/454/65. Daarna werd aan het Speciaal Comité 111 opgedragen compromisteksten voor te bereiden ten aanzien van de drie hoofdpunten, te weten a) internationale regerentieprijis, b) financiering afzet overschotten en c) beperking van het aanbod door een daartoe geëigend beleid. Op 14 mei besliste de Raad over de voor deze kwesties in Genève in eerste instantie te gebruiken formulering aan de hand van de in dok. S/458/65 door het Comité Spécial Art. 111 gedane voorstellen.

In de uiteenzettingen op 13 mei werd door de Nederlands Raadsleden onder meer het volgende gesteld. Het is goed dat de Commissie en Comité Spécial 111 in deze dringende kwestie reeds belangrijke vorderingen maakten. Bij de nog open hoofdpunten rekent Nederland op de mogelijkheid van produktiebeperking als gevolg van het voorziene overleg der deelnemers aan het akkoord.

Belangrijke verhoging der wereldmarktprijzen is niet aanvaardbaar wegens gevaar voor produktie-stimulans en kosten voor importeurs. Een voorstel voor een bepaald niveau van de internationale referentieprijis behoeft trouwens niet te worden gedaan. Er moet een formule worden gevonden, die enige verhoging mogelijk maakt, doch sterke verhoging uitsluit.

De internationale financiering schijnt de Commissie te zien als een te betalen prijs voor het weigeren van andere concessies aan de partners. Men zal echter de mogelijkheid van andere concessies moeten openhouden. De beste rem op overschotproduktie is altijd nog de last op het nationale budget.

Daarom wordt internationale financiering van de voorraadvorming afgewezen. Tegenover internationale financiering van een zekere afzet van overschotten naar armere landen wil Nederland zich niet bij voorbaat negatief opstellen, zonder dat zulks nog het aangaan van verplichtingen impliceert. Concrete bedragen behoeven in dit stadium niet te worden genoemd. Wel zal zoveel mogelijk van bestaande gespecialiseerde internationale organisaties gebruik moeten worden gemaakt bij een zodanige vorm van hulpverlening.

Minister Schmücker stelde dat het Commissie-plan landbouw-, handels- en financieel-politieke aspecten had, die nog niet alle geheel zijn doordacht. Duitsland blijft uitgaan van consolidatie van het steunbedrag en consultatie over evenwicht op de wereldmarkt en continuïteit in de handelsstromen als de twee belangrijke aanbiedingen van de E.E.G. Meer behoeft men in het begin ook niet aan te bieden. Concrete besluiten over niveau referentieprijzen en eventuele internationale financiering zijn ook niet mogelijk, omdat de financiële consequenties niet duidelijk zijn. Men moet de rijke exporteurs niet nog extra bevoordelen. En eventuele hulp aan arme landen moet op zijn merites als hulpverleningsbeleid worden getoetst. Hier wil Duitsland - zo het ooit in financiering toestemt - bevoegde internationale instanties inschakelen.

Ook de Belgische minister vreesde inkomstenderving en prijsverhoging voor de E.E.G. als gevolg van de voorstellen van de Commissie. Hij kon een toekomstige regering in geen enkel opzicht binden, doch wilde in beginsel wel aan een hulpverleningsprogramma meewerken. Daaraan zouden dan echter niet alleen de importeurs moeten bijdragen. Er zou gezocht moeten worden naar een lage internationale referentieprijzen en een rechtvaardige lastenverdeling.

Nadat Luxemburg had verklaard in grote lijnen het Nederlandse standpunt te steunen, verklaarde ook de Italiaanse minister, zonder vaste verplichtingen aan te gaan, met de hoofdlijnen van het Commissievoorstel zoals door Nederland omschreven te kunnen meegaan.

Namens Frankrijk stelde de heer Wormser dat in deze delicate en urgente zaak aan de Commissie zo precies mogelijke instructies moesten worden verstrekt. In Genève zou van de E.E.G. eerst worden gevraagd haar interne prijzen te verlagen en vervolgens zou om kwantitatieve garanties inzake toegang tot de E.E.G.-markt worden gevraagd. Aangezien de E.E.G. geen van beide eisen zou kunnen inwilligen, moest zij tijdig met een eigen aanbod komen, dat de eigen landbouwpolitiek veilig stelt en bovendien orde schept op de wereldmarkt, die thans niet economisch functioneert.

Daartoe is een nieuwe conceptie als die van de Commissie nodig en is de Duitse benadering van alleen wederzijdse consolidatie van steunbedragen onvoldoende. Men kan niet zijn eigen boeren een prijspeil van 106 dollar garanderen en andere producenten op de wereldmarkt 61 dollar aanbieden. De referentieprijs moet dus flink omhoog, zonder dat dit tot inkomensoverdracht van het ene rijke land naar het andere leidt. Vandaar de Franse gedachte van een perequatie-heffing, die ook het gevaar van stimulansen tot overproduktie bezweert. Een bijzondere internationale discipline inzake surplussen-beleid is dan nauwelijks nodig. Het verlies aan heffingen-inkomsten van de E.E.G. bij een hogere referentieprijs mag geen argument zijn, daar heffingen niet met fiscale bedoelingen worden geheven. Het probleem van de financiering van hulp aan armere landen is nauw aan de heffing verbonden. Frankrijk is voor verruiming van de afzetmogelijkheden naar onderontwikkelden, mits dat niet ten koste van deze landen zelf gaat. Nadere modaliteiten moeten hier worden uitgewerkt.

Namens de Commissie stelde de heer Mansholt, dat de Kennedy-ronde voor landbouw meer moet opbrengen dan een commerciële regeling. Het gaat om het scheppen van orde op de wereldmarkt. Daarbij is de Commissie uitgegaan van de surplus-problematiek, omdat moet worden erkend dat de huidige betrekkelijke orde op de wereldmarkt vrijwel geheel te danken is aan het feit, dat de V.S. zich middels hun voorraadpolitiek grote financiële offers getroosten. Hier moet internationaal hulp worden geboden in ruil voor een internationale discipline op de markt.

De Commissie insisteert daarbij niet op internationale financiering van de voorraden zelf, maar wel op financiering van een zekere afzet ten behoeve van armere landen, die de nadelen zullen ondervinden van iedere verhoging van de wereldmarktprijs, hoe gering ook. De verhoging van de referentieprijs moet echter beperkt blijven en niet zover gaan als Frankrijk wil. Dat zou veel te altruïstisch zijn tegenover onze vrienden aan de overzijde van de Atlantische oceaan. Het Franse heffingsidee gaat niet op, omdat de heffingen toch in eerste instantie in de kas van de exporteurs en uit de zak van de grote importeurs (Japan, Verenigd Koninkrijk en E.E.G.) komen.

De door de Commissie voorziene internationale discipline zal echter wel betrekking moeten hebben op vorming, beheer en afzet van voorraden. Als vergroting van de afzet tenslotte geen oplossing blijkt te bieden, zal men zich ook met beperking van de produktie moeten kunnen bezighouden. De E.E.G. zal als grootste en steeds grotere importeur niet als eerste of alleen tot produktiebeperking kunnen worden gedwongen.

Voor de financiering van afzet behoeft men in de Raad nog geen concrete verbintenissen aan te gaan, als de Commissie in Genève maar over het beginsel kan spreken.

De basis voor de toekomstige referentieprijs moet afgeleid worden van de netto-kosten van die efficiënte producenten, die tezamen een redelijk deel van de markt kunnen voorzien.

De voorzitter vroeg de Commissie of zij zich bewust was dat de levering van granen aan onderontwikkelden belangrijke politieke implicaties had. Voor de U.S.A. was dit wereldpolitiek. Vele landen, inclusief b.v. Algerije, konden niet leven zonder de Amerikaanse steun. Zouden de rijke landen bereid zijn van dit politieke machtsmiddel af te zien, al was het maar gedeeltelijk? Zullen daarnaast de "goedkope eters" onder de importeurs bereid zijn hun bijdrage te leveren en hoe kan dit worden verzekerd anders dan met het automatische heffingssysteem van Frankrijk?

De heer Mansholt verklaarde zich van deze politieke implicaties wel bewust te zijn. Er bleven echter in de wereld altijd nog genoeg bilaterale mogelijkheden over (ook voor de E.E.G.) om een voorlopig beperkte multilaterale regeling niet af te wijzen. Het belangrijkste is dat de E.E.G. in de Kennedy-ronde met een gezond initiatief komt.

Op 14 mei werd op basis van een nieuwe discussie in het Comité 111 een compromistekst gevonden voor de artikelen inzake de referentieprijs, de financiering van afzet van overschotten en de beperking van het aanbod door een daartoe geëigend beleid. Dit geschiedde door teksten te kiezen, welke de verschillende strijdpunten onbeslist laten, doch de Commissie armslag geven voor een begin van onderhandeling. De Raad zal echter zo mogelijk nog voor de grote vakantie, voorbereid door Comité spécial 111, Comité van Permanent Vertegenwoordigers en Landbouwwraad, op het fond van deze kwestie terugkomen. In de notulen werd voorts opgenomen dat Nederland, België, Duitsland en Italië een internationale organisatie wensen in te schakelen bij het kanaliseren van eventuele voedselhulp aan arme landen.

- Stand van zaken Kennedy-onderhandelingen in Genève over industriële produkten.

De heer Rey stelde dat de besprekingen tussen de Commissie en Zwitserland over het dispariteitenvraagstuk stroef en moeilijk verliepen en dat de Zwitsers hierover allerm minst te spreken waren en over te weinig begrip van de zijde van de Gemeenschap klaagden.

De Gemeenschap zou kunnen zien of een "effort supplémentaire" mogelijk was, nadat een balans opgemaakt zou zijn van het resultaat der tot nu toe gevoerde besprekingen ter zake.

Inzake de besprekingen over de Amerikaanse selling-price herinnerde de heer Rey eraan, dat het hier een kwestie betrof van billijke reciprociteit voor wat betreft de concessies op tariefverlagingen in de chemische sector. De Amerikanen hadden als moeilijkheid opgegeven, dat hun wetgeving veranderd zou moeten worden als ingegaan zou worden op de verlangens van de Zes. Overigens werd de Gemeenschap in deze gesteund door de Engelsen, die de Amerikaanse onwilligheid op dit punt sterk afkeurden.

Alle delegaties beaanden dat het van belang was, dat er schot zou komen in de besprekingen met de Zwitsers, waarbij de heer De Block er op wees dat het hier tevens een zaak betrof, waarbij een brug met de E.F.T.A. gelegd zou kunnen worden.

4. Commissievoorstellen inzake financiering gemeenschappelijke landbouwpolitiek, etc. (dok. R/372/65).

De Raad ging na een korte inleiding van Ambassadeur Boegner over tot het aanhoren der verklaringen.

Commissievoorzitter Hallstein gaf een uiteenzetting over de redenen die de Commissie tot zijn drieledig voorstel hebben bewogen. De aan het eerste voorstel (a) ten grondslag liggende verordening no. 25 nauwelijks vermeldend, stond hij uitvoerig stil bij diverse op eventuele eigen middelen (b) en op gewenste uitbreiding van parlementaire bevoegdheden (c) betrekking hebbende feiten uit de gemeenschapshistorie. Hij wilde bewijzen dat voorstel b geheel in de lijn der natuurlijke ontwikkelingen ligt en in wezen niet verrassend kan worden geacht en dat voorstel c evenzeer in de lijn der logica ligt, zij het dat de Commissie zich ten deze thans tot een minimum beperkt en resoluut erkent dat nog verdere etappes op deze weg zullen moeten volgen. Tenslotte gaf hij een beknopt overzicht van de resultaten van het desbetreffende debat in het Europese Parlement d.d. 11 en 12 mei, daarbij vermeldend dat de Commissie zich over deze resultaten nog moet beraden.

Minister Schmücker herinnerde aan zijn vroegere uitspraken, benadrukkend dat tezelfdertijd met financieringsbesluiten ook andere stappen zullen moeten worden genomen. Eerdere verwezenlijking van de gemeenschappelijke landbouwmarkt dan van de industriemarkt is ondenkbaar. Bij voltooiing der douaneunie (incl. vereiste vooruitgang aanzien gemeenschappelijke handelspolitiek) zullen stappen in de richting van een

economische unie (in het bijzonder afspraken inzake harmonisatie indirecte belastingen) noodzakelijk zijn. In beginsel wordt voorstel b toegejuicht, waarbij echter wordt aangetekend dat ten tijde van invoering der afdracht van heffingen weliswaar beslist zal moeten worden doch nog niet effectief overgegaan behoeft te worden tot afdracht van invoerrechten. Eveneens wordt aangetekend dat een waarborg voor billijke verdeling der lasten zal moeten worden ingebouwd. Ten aanzien van sub c ten slotte is de Bondsregering nog doende de modaliteiten te bestuderen. Etappegewijs zal een betere parlementaire begrotingscontrole moeten worden verwezenlijkt. Daartoe lijkt echter thans het Commissievoorstel inzake art. 201 niet strikt noodzakelijk. Hoe dit ook zij, op dit gebied zal hard gewerkt moeten worden en de houding van de Bondsregering inzake alle in de Commissievoorstellen aangesneden problemen zal afhankelijk moeten zijn van de vraag of het gelukt een democratische begrotingscontrole te garanderen.

Staatssecretaris Grund van het Duitse Ministerie van Financiën vulde deze algemene verklaring aan. Bij voorstel a plaatste hij enkele reeds bekende aantekeningen. De Bondsregering wenst effectief niet meer dan 31 procent te betalen. Een standpunt in de vraag of de eindfase per 1 juli 1967 bereikt kan worden, wordt geheel voorbehouden. Desalniettemin zal thans reeds een financieringsregeling voor de eindfase moeten worden ontworpen. Te dien aanzien wordt het door de Commissie gelegde verband met een gemeenschappelijke handelspolitiek (art. 5) onmisbaar geacht. Aan de uitgavenzijde zal een zeker plafond moeten worden overeengekomen. Ook een zekere verhouding tussen garantie-uitgaven en oriëntatie-uitgaven is noodzakelijk, waarbij sprekerscepsis doet blijken ten aanzien van de Commissie-verwachtingen inzake sterke stijging der oriëntatie-uitgaven. Ten aanzien van voorstel b wordt gewaarschuwd tegen vooruitlopen op de financiële behoeften; de Bondsregering zou in de overgangsfase liever voorlopig willen volstaan met afdracht der heffingen aangevuld door bijdragen der ledenlanden; ondertussen zou dan echter toch een begin moeten worden gemaakt met de onderlinge verrekening der aan de buitengrens geïnde invoerrechten. Nadat ten aanzien van sub c het betoog van Minister Schmücker nog eens was herhaald, besloot spreker met de constatering dat zijns inziens overeenstemming vóór 30 juni over alle voor de eindfase te voorziene regelingen niet te verwezenlijken zou zijn, zodat de Raad er verstandig aan zou doen prioriteit te geven aan het zoeken van interimoplossingen voor de resterende overgangsfase.

Minister Fayat sprak kort. De Belgische regering heeft nog weinig gedetailleerde opinies. Vast staat voor haar dat de agrarische en de industriële gemeenschappelijke markt gelijktijdig zullen moeten worden verwezenlijkt. Dat de Gemeenschap eigen middelen zal moeten krijgen staat ook wel vast, maar

over de modaliteiten zal nog hard moeten worden gestudeerd, weshalve misschien het stellen van streefdata de meest juiste weg is. Hetzelfde geldt ook voor de op zichzelf wenselijke uitbreiding van parlementaire bevoegdheden, waarvan de Belgische regering bij de huidige institutionele opzet der Gemeenschappen nog niet ziet hoe die verwezenlijkt kan worden. Bij de voorstellen sub a wordt inmiddels aangetekend dat de voorgestelde nieuwe verhoudingen (art. 2) feitelijk een functie behoren te zijn van de resterende duur van de overgangsfase, doch dat bij afwezigheid van beslissingen inzake alle overige voor marktordeningen in aanmerking komende agrarische produkten deze duur nog geenszins is te voorzien. Bovendien bestaat ten aanzien van deze nieuwe verhoudingsgetallen een zekere aarzeling over de vraag of zij hetzij voor de gehele landbouwsector, hetzij produktsgewijs zouden moeten worden vastgesteld. Tenslotte zou de Belgische regering gaarne iets meer inzicht en zekerheid krijgen over de voorziene uitgavenontwikkeling voor de oriëntatie, waar een zekere plafondbestemming wellicht op zijn plaats zou zijn.

De nieuwe Italiaanse Staatssecretaris Zagani kon ook nog niet tezeer in details treden. Ook hij benadrukte dat de resterende duur der overgangsfase nog een open vraag is zolang niet over alle agrarische produkten overeenstemming is bereikt. Voor wat betreft de parlementaire controle verwees hij kort maar nadrukkelijk naar de interventie van Minister Fanfani d.d. 8 april. De noodzaak van gelijktijdige acceptatie van zekere regels van gemeenschappelijke handelspolitiek leed voor hem geen twijfel en ten aanzien van eigen middelen bepleitte hij grondige studie. Inmiddels constateerde hij dat voor het vormen van een oordeel over een gewenst en te waarborgen "équilibre équitable" in alle voorstellen veel meer cijfermateriaal was vereist, zodat hij de zaak nog niet rijp achtte voor meer diepgaande behandeling.

Staatssecretaris de Block stelde in zijn inleiding met grote nadruk het feit voorop dat eigen middelen alleen aanvaardbaar zijn indien tenminste tegelijkertijd aan het Europese Parlement reële bevoegdheden zijn toegekend. Na instemming in beginsel te hebben betuigd met voorstel sub a, herhaalde hij ten aanzien van sub b de twee bekende Nederlandse voorwaarden, daarbij de voorwaarde inzake alle overige agrarische produkten -- ook door Minister Fayat genoemd -- nader uitwerkende. Inmiddels betreurde hij dat de Commissie geen meer uitputtende studie had gemaakt van de diverse mogelijkheden tot het scheppen van eigen middelen inclusief hun consequenties ten aanzien van de verdeling der lasten; de mogelijkheid moet open worden gehouden dat andere mogelijkheden eerder in aanmerking komen dan de afdracht van invoerrechten. De voorstellen sub c noemde hij een aanvaardbaar uitgangspunt, daarbij verwijzende naar Hallsteins woorden over verdere nodige etappes. Het voorstel inzake art. 203 - vrijwel

conform Nederlands voorstel van februari 1964 - wordt gaarne ondersteund, waarbij op het eerste gezicht ook het recente advies van het Europese Parlement volledige Nederlandse ondersteuning schijnt te verdienen. Vervolgens introduceerde de Staatssecretaris het nieuwe Nederlandse voorstel tot invoering van een parlementair vetorecht op Raadsbeslissingen van wetgevende aard door aanvulling van art. 149. Inmiddels achtte hij het op zichzelf juiste Commissievoorstel inzake art. 201 prematuur voor het huidige stadium van integratie, weshalve aanhouden wordt aanbevolen. Daarentegen worden, naar hij tenslotte vermeldde, het Nederlandse voorstel inzake investituur van de executieve en de steun aan de gedachte van rechtstreekse verkiezingen onverminderd gehandhaafd.

De Luxemburgse regering had, aldus Minister Fischbach, tijd nodig voor overdenking. Een intiem verband tussen de voorstellen a en b en de invoering van een gemeenschappelijke handelspolitiek werd onderkend. Doch voor sub b bijvoorbeeld bestond aarzeling of er, zolang geen economische unie was totstandgebracht, geen andere mogelijkheden waren om de gemeenschapskas te voeden. Onder die omstandigheden had men ook nog geen standpunt kunnen bepalen ten aanzien van sub c; wel werd erkend dat een groot budget een zekere institutionele wijziging nodig zou maken, doch de mate waarin de parlementaire controle verstevigd zou moeten worden, zal afhankelijk zijn van de onder a en b te nemen besluiten.

Ambassadeur Boegner, verwijzende naar de lof van alle andere delegaties voor de ijverige Commissie, vond dat de Commissie in ieder geval de verwachtingen had overtroffen: er werd één voorstel verwacht en er kwamen er drie. Over het eerste, verwachte voorstel nu stond vast dat voor 1 juli moet worden beslist. Inmiddels wilde hij bij dit voorstel twee vraagtekens plaatsen. De Commissie-gedachten over de geleidelijke invoering van de afdracht der heffingen volgens een bepaalde sleutel worden in Parijs niet gevolgd. Het verband dat de Commissie heeft gelegd met de gemeenschappelijke handelspolitiek is zelfs bepaald onbegrijpelijk (want niet voorzien in Verordening no. 25) en als zodanig zeer moeilijk te aanvaarden. Ten aanzien van het voorstel sub b begrijpt Parijs dat er een probleem ontstaat over de aan de buitengrens geheven invoerrechten; het is echter niet zo dat het probleem in een tekort aan middelen schuilt (want heffingen plus bijdragen kunnen voldoende zijn); dat dient men bij benadering van het Commissievoorstel wel steeds voorop te stellen. Voor wat betreft sub c zou het tenslotte niemand verbazen dat Parijs zich zeer gereserveerd opstelt. De vaak gehoorde aantijgingen dat de Gemeenschap zich ontwikkelt tot een technocratie waarin het Parlement terzijde wordt geschoven, worden resoluut van de hand gewezen. Men kan het institutionele evenwicht niet wijzigen in het uitsluitend

voordeel van het Parlement. En evenmin kunnen nieuwe regels inzake meerderheidsbesluiten worden ingevoerd.

Na deze uiteenzetting van de standpunten werd de discussie niet verder voortgezet. De voorzitter concludeerde dat het Comité van Permanent Vertegenwoordigers de Commissievoorstellen verder zou bestuderen en dat de Raad van Ministers op 14/15 juni a.s. een discussie over het fond zal hebben, daarbij in aanmerking nemende de afspraak om voor 1 juli 1965 tot overeenstemming te komen.

5. E.E.G. - Nigeria (dok. S/445/65).

Commissie-lid Rochereau bracht in een tamelijk zwakke uiteenzetting over de jongste onderhandelingsfase met Nigeria naar voren dat ondanks pogingen van de Gemeenschapsdelegatie om substantiële verbeteringen te verkrijgen in het Nigeriaanse aanbod, dit aanbod slechts op minimale wijze kon worden vergroot; Nigeria weigerde de preferentiële lijst uit te breiden. Hierop vroeg voorzitter Couve de Murville in een "tour de table" de opinies van de zes delegaties.

Staatssecretaris Lahr vond het tijd dat thans tot afsluiting van de onderhandelingen werd gekomen. Het Nigeriaanse aanbod was weliswaar "niet grossartig", maar voldoende. Gezien de geest in de wereldhandelsconferentie en het nieuwe hoofdstuk in het G.A.T.T. en gezien ook de Jaoundé-Conventie zelve moest niet op een evenwicht in de wederzijdse aanbiedingen worden geïnsisteerd. In ieder geval moest worden voorkomen dat de onderhandelingen middels de verlangzaming van het tempo tot een falen zouden leiden. Nu moest de kans worden gegrepen om met de grootste Zwart-Afrikaanse staat, die zich ten opzichte van Europa positief gedroeg, een overeenkomst af te sluiten.

Minister Fayat herhaalde met aandrang dat de E.E.G. in het kader van de Jaoundé-Conventie de bereidheid heeft uitgesproken om met andere Afrikaanse landen gelijksoortige overeenkomsten af te sluiten. Het gold hier het belangrijkste land van Afrika, welks associatie het aanzien van Europa der Zes vooral in dat continent zou vergroten. Ook met het oog op de belangrijke stabiliserende factor die Nigeria voor Afrika vormde, was het van het allergrootste belang dat thans op korte termijn een overeenkomst werd afgesloten.

Staatssecretaris de Block verwees allereerst naar de reeds eerder door de Nederlandse delegatie tot uiting gebrachte teleurstelling over de vertraging welke bij de onderhandelingen met Nigeria werd ondervonden. Het is duidelijk dat in de wederzijdse aanbiedingen practisch de grens is bereikt, een

omstandigheid die blijkbaar door één Lidstaat niet wordt erkend. Indien het Nigeriaanse aanbod bescheiden is, dan moet daarbij niet worden vergeten dat ook het E.E.G.-aanbod is beperkt. Thans moet op korte termijn worden overgegaan tot afsluiten van de overeenkomst; waartoe de Raad opdracht moet geven tot het opstellen van het eindmandaat. In dit eindmandaat zou mogelijk tevens positie kunnen worden gekozen met betrekking tot de speciale hulp voor oliën en vetten. Het is immers niet onmogelijk deze speciale hulp ook over Nigeria uit te strekken. Evenals de vorige sprekers wilde Staatssecretaris De Block ook het politieke belang van een spoedige totstandkoming der overeenkomst met Nigeria onderstrepen. Het is bedroevend dat deze kwestie reeds anderhalf jaar lang sleept. Indien het inderdaad de bedoeling is van een delegatie om voortgang in de kwestie Nigeria te koppelen aan voortgang elders, dan wilde hij nu reeds waarschuwen dat een dergelijke binding door Nederland onaanvaardbaar wordt geacht. De intentieverklaring, afgegeven bij de ondertekening van de Jaoundé-Convention kent slechts één binding en dat is die met de Jaoundé-Convention. Derhalve wordt gehoopt dat kan worden ontkomen aan een tweede binding, die bij andere partijen eenzelfde neiging zou kunnen oproepen. De Nederlandse delegatie rekent dus op de totstandkoming van een eindmandaat in de volgende Raadsbijeenkomst van juni.

In tegenstelling tot de Italiaanse zwijgzaamheid in het Comité van Permanent Vertegenwoordigers op 10 mei, verklaarde Staatssecretaris Zagani dat Italië met zorg en verbazing de ontwikkeling in de onderhandelingen met het grootste land van Afrika gade slaat. De onderhandelingen hebben al te lang geduurd, zodat een uitwerking van een formule voor het eindmandaat als zijnde een secundaire kwestie ten spoedigste haar beslag diende te krijgen. Nigeria heeft bewijzen geleverd van eensgezindheid met Europa. Een akkoord met Nigeria vormt een antwoord op de vraag of de E.E.G. in dit geval tegenover Afrika een open beleid voert of niet. Bewezen moet worden dat associatie met de E.E.G. geen element van verdeling, doch daarentegen een element voor de cohesie van Afrika vormt.

Van Luxemburgse zijde werd niet geïntervenieerd.

De Franse delegatie bij monde van ambassadeur Boegner, verklaarde dat het aanbod van Nigeria "tout à fait dérisoire" werd geacht. Van Franse zijde werd geen reëel economisch belang onderkend dat door de totstandkoming van een associatie zou zijn gediend. Wel bestond de Franse appreciatie van het politieke belang van een regeling met Nigeria, maar dit politieke belang was zeker niet groter doch eerder kleiner dan dat wat zou voortvloeien uit een akkoord met Tunis en Marokko, waarvoor eveneens een intentieverklaring bestond. Beide landen hadden slechts enkele weken na Nigeria om onderhandelingen gevraagd.

Gezien de positie van de andere delegaties met betrekking tot de onderhandelingsmaterie, was Frankrijk bereid zich neer te leggen bij de door hen verkondigde opvattingen, weshalve van Franse zijde geen technische, noch economische obstakels meer in de weg zullen worden gelegd. Wel moest echter een "certain parallélisme" in de ontwikkelingen met betrekking tot de verschillende associatiebesprekingen plaatshebben.

Staatssecretaris de Block merkte op dat gezien de omvangrijke problematiek welke ten aanzien van Tunis en Marokko voorligt men nog niet tot een mandaat is kunnen komen. De interne besprekingen waarin deze problematiek werd afgetast waren nog niet beëindigd. Ook daarom was het Franse standpunt niet redelijk.

Ambassadeur Boegner reageerde met te stellen dat het leggen van bindingen in de besprekingen tussen de Zes niet ongebruikelijk is. Ondanks de aanmerkelijke moeilijkheden met betrekking tot Tunis en Marokko was de voorwaarde van een "certain parallélisme dans le temps" niet onredelijk.

Voorzitter Couve concludeerde dat op basis van het rapport dat de Commissie binnenkort zal voorleggen, het Nigeriaanse mandaat moet worden voltooid door het Comité van Permanent Vertegenwoordigers en dat de Raad dit mandaat zal kunnen behandelen in het licht van hetgeen in andere besprekingen is geschied en in het licht van eventuele "éléments nouveaux", welke niet nader werden aangegeven.

Commissaris Rochereau deelde tenslotte op een Duitse vraag nog mede dat volgens informatie van de Nigeriaanse Ambassadeur Okigbo, Nigeria in juni geen delegatie zal kunnen zenden, weshalve pas na juni de onderhandelingen met Nigeria kunnen worden voortgezet.

6. Tunesië en Marckko (dok. S/449/65).

De voorzitter van het Comité van Permanent Vertegenwoordigers herinnerde aan de Raadsopdracht van april j.l. aan de Permanent Vertegenwoordigers om een eerste ontwerp-onderhandelingsmandaat op te stellen en dit zo mogelijk op de huidige Raadszitting gereed te hebben of anders op die van juni a.s. Dit had tot nu toe nog niet mogen gelukken, aangezien er allerlei moeilijkheden door de verschillende delegaties waren opgeworpen. Hij spoorde de Raad aan thans zijn opdracht te bevestigen in die zin, dat de Raad in juni a.s. tot vaststelling van een eerste onderhandelingsmandaat zou kunnen komen.

De heer Rey deelde mede dat de Commissie a.s. woensdag zich over het voorstel van een mediterrane oplossing van het citrusprobleem zou beraden; een definitieve stellingname alsdan door de Commissie zou een oplossing van het Tunesië- en Marokko-probleem ongetwijfeld kunnen bespoedigen.

Italië herhaalde de uitspraak van de heer Fanfani bij gelegenheid van de Raadszitting van april j.l., dat het in beginsel gunstig staat ten opzichte van een akkoord, dat de handelsbetrekkingen tussen de E.E.G. en Tunesië en Marokko kan bevorderen, en dat het op een snelle oplossing hoopt voor dit vraagstuk. Om dit echter mogelijk te maken, zullen de Permanent Vertegenwoordigers de zaken op een concrete wijze moeten aanvatten en geen theoretische lijnen dienen te volgen, waarlangs de problemen slechts in hun algemeenheid en niet à fond benaderd worden; ook de belangen van derde landen mochten bij de besprekingen niet verwaarloosd worden. Kortom, slechts discussies die concreet en specifiek de vraagstukken met betrekking tot de diverse produkten zouden behandelen en rekening houden met het vereiste van evenwicht van lusten en lasten voor de Lidstaten, zouden onnodige vertraging kunnen voorkomen.

De heer Couve de Murville toonde begrip voor de Italiaanse zorgen in deze zaak en stelde voor dat de Raad bij zijn eerstvolgende zitting tot behandeling zou komen van een eerste ontwerp-onderhandelingsmandaat, ook als hierin nog punten zouden voorkomen waarover de Permanent Vertegenwoordigers nog geen akkoord zouden hebben bereikt. Hiermee gingen de delegaties stilzwijgend akkoord.

7. Associatie E.E.G. - Griekenland (dok. S/435/65).

De delegaties verklaarden zich akkoord met de ontwerp-agenda voor de Associatieraadszitting, die 's middags gehouden zou worden en met de posities daarbij in te nemen door de Gemeenschap, een en ander zoals neergelegd in bovengenoemd dokument. Op vervulling van de Duitse wens om "avec bienveillance" Gemeenschapssteun aan de Griekse landbouw te zijnertijd te bespreken, werd door de heer Lahr niet geïnsisteerd. De heer Rey sprak het verlangen uit dat de Gemeenschap deze steun met meer "warmte" aan de Grieken in het vooruitzicht zou stellen.

8. Libanon (dok. S/434/65).

In verband met de ondertekening op 21 mei a.s. van het akkoord tussen de Gemeenschap en de Lidstaten enerzijds en Libanon anderzijds vroeg de Raadsvoorzitter aan de Commissie, die in naam van de Gemeenschap zou mede-ondertekenen, wie daartoe aangewezen zou worden. De heer Rey antwoordde dat dit de heer Axel Herbst was, die de onderhandelingen had gevoerd met de Libanese ambassadeur, de heer Sadaka, welke laatste tekenen zal voor Libanon.

Frankrijk, bij monde van de heer Boegner, stelde dat in het verleden immer leden van de Commissie zelf hadden getekend wanneer dit geschiedde in naam van de Raad. De heer Rey repliceerde hierop dat de leden van de Commissie slechts mede wilden ondertekenen, wanneer de Raad op ministersniveau werd vertegenwoordigd bij deze ondertekening.

De heer Couve de Murville toonde zich verbaasd, refereerde aan zijn lange ambtsperiode als minister van Buitenlandse Zaken en stelde dat hij dikwijls zijn handtekening had geplaatst naast die van ambassadeurs.

Toen hierop geen reactie meer kwam van de zijde van de Commissie, stelde de voorzitter dat ieder dan maar tekenen moest op het niveau dat hij zelf wenste.

9. Diversen.

- Schorsing invoerrechten consumptieaardappelen.

Op Nederlands verzoek heeft de Raad besloten, gezien de schaarstesituatie van consumptieaardappelen in Nederland, de invoerrechten op aardappelen, tariefpost 07.01 A III (b) tot 1 juni te schorsen. Minister Biesheuvel had graag gezien dat de termijn langer zou zijn en verzocht de Raad reeds thans tot een mogelijke verlenging te besluiten. De andere delegaties wensten zich hier niet nu al op vast te leggen. Wanneer Nederland per 1 juni nog een tekort heeft, kan er opnieuw een verzoek ingediend worden; Italië merkte op dat omstreeks 1 juni de eerste oogst nieuwe aardappelen in Italië aan de markt komt en het zou gaarne zien dat Nederland hiervan zou gaan betrekken. Minister Héger legde nog een verklaring af: aangezien de Benelux een gemeenschappelijk douanetarief van aardappelen heeft en Nederland nu alleen gemachtigd wordt het recht te schorsen, behouden België en Luxemburg zich het recht voor, wanneer er sprake is van omleiding van het handelsverkeer, ook een aanvraag tot schorsing van het recht in te dienen.

Minister Biesheuvel zegde toe er op toe te zien dat er geen omleiding zal plaatsvinden. De voorzitter verzocht de Commissie en het Comité van Permanent Vertegenwoordigers in de periode tot 1 juni op dit punt diligent te zijn, opdat er zich geen marktverstoringen zullen voordoen.

- In de notulen werd opgenomen:

"La Commission suivra l'évolution du commerce intracommunautaire des pommes de terre afin de prendre éventuellement les mesures qu'imposerait la situation des marchés."

- Handel met Denemarken.

De Duitse delegatie verzocht de Commissie te willen onderzoeken hoe de export van Denemarken zich naar de Lidstaten van de E.E.G. heeft ontwikkeld. In december 1963 is op Duits verzoek in alle basisverordeningen voor de landbouwprodukten een verwijzing naar de artikelen 39 en 110 opgenomen. Wat zijn hiervan de resultaten geweest? Enige buurlanden van de Gemeenschap geven geregeld van hun ongenoegen blijk, vooral de Denen.

De heer Mansholt deelde mede dat in juni a.s. een Deense delegatie de Commissie zal bezoeken. Een overzicht van de exporten van Denemarken naar de E.E.G. zal de Commissie in de aanstaande Raad van 14 en 15 juni wel kunnen verstrekken. De voorzitter vroeg of deze cijfers alleen de landbouwprodukten zullen betreffen. Hij zag liever een ruimer overzicht, waarin ook het handelsverkeer in industriële produkten met Denemarken zou worden betrokken. Minister Biesheuvel verzocht de Commissie zich in het overzicht ook te willen uitspreken over de oorzaken van een eventuele teruggang van de Deense export naar de E.E.G.

- Toekomstige werkzaamheden.

De financiële voorstellen zullen verder in het Comité van Permanent Vertegenwoordigers worden besproken. Eerste discussie in de Raad 14 en 15 juni (tevens Raad Landbouw); 28 tot 30 juni Raad (Landbouw; eventueel Algemeen vanwege financiële voorstellen. Hierover zal 14/15 juni worden besloten).